

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ ഏകോനവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ ഏകോനവിംശോധ്യായഃ ॥

സൂത ഉവാച

മഹീപതിസ്ത്വഥ തത്കർമ്മ ഗർഹ്യം

വിചിന്തയന്നാത്മകൃതം സുദുർമനഃ |

അഹോ മയാ നീചമനാർയവത്കൃതം

നിരാഗസി ബ്രഹ്മണി ഗുഡ്വതേജസി || 1 ||

ധ്രുവം തതോ മേ കൃതദേവഹേലനാദ്

ദുരത്യം വ്യസനം നാതിദീർഘാത് |

തദസ്തു കാമം ത്വഘനിഷ്ടകൃതായ മേ

യഥാ ന കുർയാം പുനരേവമദ്ധാ || 2 ||

അദ്വൈത രാജ്യം ബലമൃദ്ധകോശം

പ്രകോപിതബ്രഹ്മകുലാനലോ മേ |

ദഹത്യഭദ്രസ്യ പുനർന മേഭൂത്

പാപീയസീ ധീർദ്വിജദേവഗോഭ്യഃ || 3 ||

സ ചിന്തയന്നിത്ഥമമാശൃണോദ് യഥാ

മുനേഃ സുതോക്തോ നിരൃതിസ്തക്ഷകാഖ്യഃ |

സ സാധു മേനേ നചിരേണ തക്ഷകാ -

നലം പ്രസക്തസ്യ വിരക്തികാരണം || 4 ||

അഥോ വിഹായേമമമും ച ലോകം
 വിമർശിതൗ ഹേതതയാ പുരസ്താത് |
 കൃഷ്ണാംഘ്രിസേവാമധിമന്യമാന
 ഉപാവിശത് പ്രായമമർത്യനദ്യാം || 5 ||

യാ വൈ ലസക്രൂതീതുലസീവിമിശ്ര -
 കൃഷ്ണാംഘ്രിരേൺവദ്യധികാംബുനേത്രീ |
 പുനാതി ലോകാനുഭയത്ര സേശാൻ
 കസ്താം ന സേവേത മരിഷ്യമാണഃ || 6 ||

ഇതി വ്യവച്ഛിദ്യ സ പാണ്ഡവേയഃ
 പ്രായോപവേശം പ്രതി വിഷ്ണുപദ്യാം |
 ദധൗ മുകുന്ദാംഘ്രിമനന്യഭാവോ
 മുനിവ്രതോ മുക്തസമസ്തസംഗഃ || 7 ||

തത്രോപജഗ്മുർഭുവനം പുനാനാ
 മഹാനുഭവാ മുനയഃ സശിഷ്ടാഃ |
 പ്രായേണ തീർഥാഭിഗമാപദേശൈഃ
 സ്വയം ഹി തീർഥാനി പുനന്തി സന്തഃ || 8 ||

അത്രിർവസിഷ്ഠശ്ചുവനഃ ശരദ്വാ -
 നരിഷ്ടനേമിർഭൃഗുരംഗിരാശ്ച |
 പരാശരോ ഗാധിസുതോഽഥ രാമ
 ഉതഥ്യ ഇന്ദ്രപ്രമദേധ്മവാഹൗ || 9 ||

മേധാതിമിർദേവല ആർഷ്ടിഷേണോ
 ഭാരദ്വാജോ ഗൗതമഃ പിപ്ലവാദഃ |
 മൈത്രേയ ഔർവഃ കവഷഃ കുന്ദയോനി -
 ര്ദ്വൈപായനോ ഭഗവാനാരദശ്ച || 10 ||

അന്യേ ച ദേവർഷിബ്രഹ്മർഷിവർയാ
 രാജർഷിവർയാ അരുണാദയശ്ച |
 നാനാർഷേയപ്രവരാൻ സമേതാ -
 നഭ്യർച്യ രാജാ ശിരസാ വവന്ദേ || 11 ||

സുഖോപവിഷ്ടേഷ്യഥ തേഷു ഭൂയഃ
 കൃതപ്രണാമഃ സ്വചികീർഷിതം യത് |
 വിജ്ഞാപയാമാസ വിവിക്തചേതാ
 ഉപസ്ഥിതോഽഗ്രേഭിഗൃഹീതപാണിഃ || 12 ||

രാജോവാച
 അഹോ വയം ധന്യതമാ നൃപാണാം
 മഹത്തമാനുഗ്രഹണീയശീലാഃ |
 രാജ്ഞാം കുലം ബ്രാഹ്മണപാദശൗചാദ്
 ദൂരാദ് വിസൃഷ്ടം ബത ഗർഹ്യകർമ || 13 ||

തസ്യൈവ മേഘൈസ്യ പരാവരേശോ
 വ്യാസകൃതചിത്തസ്യ ഗൃഹേഷ്വഭീക്ഷണം |
 നിർവേദമൂലോ ദ്വിജശാപരുപോ
 യത്ര പ്രസക്തോ ഭയമാശു ധത്തേ || 14 ||

തം മോപയാതം പ്രതിയന്തു വിപ്രാ
 ഗംഗാ ച ദേവീ ധൃതചിത്തമീശേ |
 ദ്വിജോപസൃഷ്ടഃ കുഹകസ്തക്ഷകോ വാ
 ദശത്വലം ഗായത വിഷ്ണുഗാമാഃ || 15 ||

പുനശ്ച ഭൂയാദ്ഭഗവത്യനന്തേ
 രതിഃ പ്രസംഗശ്ച തദാശ്രയേഷു |

മഹത്സു യാം യാമുപയാമി സൃഷ്ടിം
മൈത്ര്യസ്തു സർവത്ര നമോ ദ്വിജേഭ്യഃ || 16 ||

ഇതി സ്ഥ രാജാധ്യവസായയുക്തഃ
പ്രാചീനമൂലേഷു കുശേഷു ധീരഃ |
ഉദന്മുഖോ ദക്ഷിണകൂല ആസ്തേ
സമുദ്രപത്യാഃ സ്വസുതന്യസ്തഭാരഃ || 17 ||

ഏവം ച തസ്മിന്നരദേവദേവേ
പ്രായോപവിഷ്ടേ ദിവീ ദേവസംഘാഃ |
പ്രശസ്യ ഭൂമൗ വ്യകിരൻ പ്രസൂനൈ -
ർമുദാ മുഹൂർദ്ദുന്യഭയശ്ച നേദുഃ || 18 ||

മഹർഷയോ വൈ സമുപാഗതാ യേ
പ്രശസ്യ സാധ്വിത്യനുമോദമാനാഃ |
ഊചുഃ പ്രജാനുഗ്രഹശീലസാരാ
യദുത്തമശ്ലോകഗുണാഭിരൂപം || 19 ||

ന വാ ഇദം രാജർഷിവർയ ചിത്രം
ഭവത്സു കൃഷ്ണം സമനുവ്രതേഷു |
യേധ്യാസനം രാജകീരീടജുഷ്ടം
സദ്യോ ജഹൂർഭഗവത്പാർശ്വകാമാഃ || 20 ||

സർവേ വയം താവദിഹാസ്ഥഹേദ്യ
കലേവരം യാവദസൗ വിഹായ |
ലോകം പരം വിരജസ്കം വിശോകം
യാസ്യത്യയം ഭാഗവതപ്രധാനഃ || 21 ||

ആശ്രുത്യ തദ്യുഷിഗണവചഃ പരീക്ഷിത്
സമം മധുച്യുദ് ഗുരു ചാവ്യലീകം |

ആഭാഷതൈനാനഭിനന്യ യുക്താഞ്
ശുശ്രൂഷമാണശ്ചരിതാനി വിഷ്ണോഃ || 22 ||

സമാഗതാഃ സർവത ഏവ സർവേ
വേദാ യഥാ മുർതിധരാസ്ത്രിപുഷ്പോ |
നേഹാമവാമുത്ര ച കശ്ചനാർഥ
ഋതേ പരാനുഗ്രഹമാത്മശീലം || 23 ||

തതശ്ച വഃ പൃച്ഛ്യമിമം വിപുച്ഛേ
വിശ്രഭ്യ വിപ്രാ ഇതികൃത്യതായാം |
സർവാത്മനാ മ്രിയമാണൈശ്ച കൃത്യം
ശുദ്ധം ച തത്രാമൃശതാഭിയുക്താഃ || 24 ||

തത്രാഭവദ്ഭഗവാൻ വ്യാസപുത്രോ
യദൃച്ഛയാ ഗാമടമാനോന്യനപേക്ഷഃ |
അലക്ഷ്യലിംഗോ നിജലാഭതുഷ്ടോ
വൃതശ്ച ബാലൈരവധൂതവേഷഃ || 25 ||

തം ദൃഷ്ട്വർഷം സുകുമാരപാദ -
കരോരുബാഹ്വംസകപോലഗാത്രം |
ചാർവായതാക്ഷോന്നസതുൽയകർണ -
സുഭ്രാനനം കംബുസുജാതകംഠം || 26 ||

നിഗൂഢജത്രം പുഥുതുംഗവക്ഷസ -
മാവർത്തനാഭിം വലിവൽഗൂദരം ച |
ദിഗംബരം വക്ത്രവികീർണകേശം
പ്രലംബബാഹും സ്വമരോത്തമാഭം || 27 ||

ശ്യാമം സദാപീച്യവയോഽംഗലക്ഷ്മ്യ
സ്ത്രീണാം മനോജ്ഞം രൂപിരസ്മിതേന |

പ്രത്യുത്ഥിതാസ്തേ മൂനയഃ സ്വാസനേഭ്യ -
സ്തൽലക്ഷണജ്ഞാ അപി ഗുഡവർചസം || 28 ||

സ വിഷ്ണുരാതോത്രിമയ ആഗതായ
തസ്മൈ സപർയാം ശിരസാഽജഹാര |
തതോ നിവൃത്താ ഹൃബുധാഃ സ്ത്രിയോർഭകാ
മഹാസനേ സോപവിവേശ പുജിതഃ || 29 ||

സ സംവൃതസ്തത്ര മഹാൻ മഹീയസാം
ബ്രഹ്മർഷിരാജർഷിഭേവർഷിസംഘൈഃ |
വ്യരോചതാലം ഭഗവാൻ യഥേന്ദു -
ർഗ്രഹർക്ഷതാരാനികരൈഃ പരീതഃ || 30 ||

പ്രശാന്തമാസീനമകുന്ദമേധസം
മൂനിം നൃപോ ഭാഗവതോദ്യുപേത്യ |
പ്രണമ്യ മുർധ്നാവഹിതഃ കൃതാഞ്ജലി -
ർനത്യാ ഗിരാ സൂന്യതയാൻവപൃച്ഛത് || 31 ||

പരീക്ഷിദുവാച
അഹോ അദ്യ വയം ബ്രഹ്മൻ സത്സേവ്യാഃ ക്ഷത്രബന്ധവഃ |
കൃപയാതിമിരുപേണ ഭവദ്ഭിസ്തീർഥകാഃ കൃതാഃ || 32 ||

യേഷാം സംസ്മരണാത് പുംസാം
സദ്യഃ ശുദ്ധ്യന്തി വൈ ഗൃഹാഃ |
കിം പുനർദർശനസ്പർശ -
പാദശൗചാസനാദിഭിഃ || 33 ||

സാന്നിധ്യാത്തേ മഹായോഗിൻപാതകാനി മഹാന്ത്യപി |
സദ്യോ നശ്യന്തി വൈ പുംസാം വിഷ്ണോരിവ സുരേതരാഃ || 34 ||

അപി മേ ഭഗവാൻ പ്രീതഃ കൃഷ്ണഃ പാണ്ഡുസുതപ്രിയഃ |
പൈതൃഷ്ടസേയപ്രീത്യർഥം തദ്ഗോത്രസ്യാത്തബാധവഃ || 35 ||

അന്യഥാ ത്യേവ്യക്തഗതേർദർശനം നഃ കഥം നൃണാം |
നിതരാം മ്രിയമാണാനാം സംസിദ്ധസ്യ വനീയസഃ || 36 ||

അതഃ പൃച്ഛാമി സംസിദ്ധിം യോഗിനാം പരമം ഗുരും |
പുരുഷസ്യേഹ യത്കാർയം മ്രിയമാണസ്യ സർവഥാ || 37 ||

യച്ഛ്യാതവ്യഥമോ ജപ്യം യത്കർതവ്യം നൃഭിഃ പ്രഭോ |
സ്ഥർതവ്യം ഭജനീയം വാ ബ്രൂഹി യദ്വാ വിപര്യയം || 38 ||

നൂനം ഭഗവതോ ബ്രഹ്മൻ ഗൃഹേഷു ഗൃഹമേധിനാം |
ന ലക്ഷ്യതേ ഹ്യവസ്ഥാനമപി ഗോദോഹനം ക്വചിത് || 39 ||

സുത ഉവാച

ഏവമാഭാഷിതഃ പൃഷ്ടഃ സ രാജന്താ ശ്ലക്ഷ്ണയാ ഗിരാ |
പ്രത്യഭാഷത ധർമജ്ഞാ ഭഗവാൻ ബാദരായണിഃ || 40 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ

വൈയാസികൃമഷ്ടാദശസാഹസ്രാം പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
പ്രഥമസ്കന്ധേ ശുകാഗമനം നാമ ഏകോനവിംശോദ്യായഃ ||